

**MAGGIE
O'FARRELL**

**EVLİLİK
PORTRESİ**

Çeviri: Kıvanç Güney

domingo

EVLİLİK PORTRESİ

MAGGIE O'FARRELL

Özgün adı: The Marriage Portrait

© 2022 Maggie O'Farrell

Bu kitap ilk olarak *The Marriage Portrait* adıyla İngilizcede basılmıştır.
Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif Ajansı aracılığıyla A M Heath & Company Limited, Authors' Agents'dan alınmıştır.

Türkçe yayın hakları:

© 2023 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Sertifika No: 46105

Çeviri: Kıvanç Güney

Editör: Ümran Özbacı

Son okuma: Sevim Erdoğan

Kapak uyarlama: Betül Güzhan

Sayfa uygulama: Bahadır Erşık

ISBN: 978 605 198 302 8

Baskı: Ekim 2023

Çınar Mat. Ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.

Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No: 34 Kat: 4-5 Bağcılar İstanbul

Tel: (0212) 628 96 00 • Sertifika No: 45103

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Harbiye Mah. Cumhuriyet Cad. Pak Apt. No: 30

Kat: 1 Daire: 3 Şişli İstanbul – Tel: (212) 245 08 39

e-posta: domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

Vahşi ve Issız Bir Yer

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Lucrezia, cılası yüzünden ıslak gibi görünen ve üzerine tabaklar, ters duran kupalar, köknar dallarından örülü bir çelenk yerleştirilmiş uzun yemek masasındaki yerini alıyor. Kocasını âdeti olduğu üzere masanın öbür ucuna değil, Lucrezia'nın yanına, istediği takdirde başını omzuna yaslayabileceği kadar yakınına oturuyor; kocasını peçetesini açıp bir bıçağı düzeltir ve mumu iyice önlerine doğru çekerken, Lucrezia garip bir netlikle, gözlerinin önüne renkli bir cam konmuş ya da o cam gözlerinin önünden kaldırılmışçasına, kocasının onu öldürmeye niyetli olduğunu anlıyor.

On altı yaşında, evleneli henüz bir yıl bile olmamış. Günün çoğunu mevsimin sunduğu kısıtlı gün ışığından faydalanıp yolculuk ederek, Ferrara'dan şafak vakti ayrılıp kocasının av köşkü dediği, dukalığın en kuzeybatısındaki o yere doğru at sürerek geçirmişler.

Fakat burası av köşkü falan değil ki, demek istemiş Lucrezia, gidecekleri yere vardıklarında: Bir yanı sık ormanlarla, diğer yanı Po Nehri'nin dolambaçlı kıvrımlarıyla çevrili, yüksek duvarları kara taşlardan örülü görkemli bir yapı burası.

Eyerinin üzerinden arkasına dönüp kocasına onu neden oraya getirdiğini sormak istemiş.

Ancak bir şey demeden kırsağının onu takip etmesine, sular damlatan ağaçların arasından ve kemerli köprüünün üzerinden geçerek kaleye benzeyen, yıldız şeklindeki, o esnada bile ona garip şekilde ıssız görünen bu tuhaf binanın avlusuna girmesine izin vermiş.

Atlar alınıp götürülmüş, Lucrezia ıslak peleriniyle şapkasını çıkarmış, kocası sırtını ızgaradaki ateşe vererek onu izlemiş, şimdi de salonun en gölgelik yerlerinde duran taşralı hizmetkârlara öne çıkıp tabakları doldurmalarını, ekmeği bölmelerini, kadehlere şarap koymalarını işaret ederken, Lucrezia ansızın görünmesinin boğuk bir fısıltıyla söylediği sözü hatırlıyor: Suçlanan sen olacaksın.

Lucrezia'nın parmakları tabağının kenarını kavlıyor. Kocasının onu öldürmek istediği gerçeği yanında duran bir varlık, koltuğunun kolçağına konmuş kara tüylü alıcı bir kuş gibi.

Böylesine vahşi ve ıssız bir yere apansız gelmelerinin nedeni bu. Onu buraya, bu taş kaleye öldürmek için getirdi.

Lucrezia büyük bir şaşkınlıkla vücudundan dışarı fırlarken, gülmek için kendini zor tutuyor; kubbeli tavanın önünde süzülerek yukarıdan kendini ve kocasını, masada birlikte oturmuş ağızlarına et suyuyla birlikte tuzlu ekmeğin atışlarını izliyor. Kocasının ona doğru nasıl eğildiğini, bir şey derken parmaklarıyla çıplak bileğine nasıl dokunduğunu görüyor: Kocasına başını sallayışını, ağzındaki yemeği yutuşunu, oraya yaptıkları yolculuğa ve gelirken gördükleri ilginç manzaralara dair birkaç söz edişini izliyor; durumda hiçbir gariplik yokmuş, sonrasında yatmaya gidecekleri normal bir akşam yemeği yeniyormuş gibi.

Gerçekteyse, hâlâ tavanın o soğuk, terleyen taşlarının arasında, saraydan oraya kadar çıplak ve donmuş çayırılarından geçerek, bitkin vaziyette kuru ağaçların üzerine serilecekmiş gibi görünen ağır göğün altında yaptıkları yolculuğun nasıl da sıkıcı olduğunu düşünüyor. Atını tırısra kaldıran kocasının belirlediği

hızda, kilometreler boyu eyerin üstünde hoplaya hoplaya giderken Lucrezia'nın sırtı ağrımış, ıslak çorapları sürtüne sürtüne bacaklarını tahriş etmiş. Dizgini kavrayan parmakları sincap kürklü eldivenlerine rağmen soğuktan kaskatı kesilmiş ve çok geçmeden atının yelesi de buz tutmuş. Kocasını peşinde iki muhafızla en önden gidiyormuş. Şehir yerini kırlara bırakırken, Lucrezia atını mahmuzlamayı, topuklarını sağrısına bastırıp atın toynaklarının taşlarla toprağın üzerinde uçuşunu hissetmeyi, vadinin düzlüğünde dörtnala gitmeyi istemiş ama bunu yapmaması gerektiğini, yerinin kocasının arkası ya da davet edildiği takdirde yanı olduğunu, asla önüne geçmemesi gerektiğini biliyormuş ve böylece tırıs gitmeye devam etmişler.

O masada, artık onu öldüreceğinden şüphelendiği adamla yüz yüzekense aslında öyle yapmış, atını dörtnala koşturmuş olmayı diliyor. Haddini aşan bir neşeyle kıkırdayarak, saçlarıyla pelerinini arkasından savurarak, atının toynaklarından çamurları saça saça onu geçmiş olmayı diliyor. Onu bir daha asla bulamasın diye dizginleri uzaktaki tepelere doğru çevirmiş, katman katman kayalarda ve zirvelerde gözden kaybolmuş olmayı diliyor.

Kocasını dirseklerini tabağının iki yanına dayamış, çocukken bu köşke –bu yere böyle demekte ısrarcı– gelişini, babasının onu avlanmak için buraya getirişini anlatıyor. Lucrezia kocasının parmakları kanayınca kadar bir hedefe ok atmak zorunda kalışının hikâyesini dinliyor. Gerekli yerlerde başını sallayarak anlayış dolu sözler mırıldanıyor ama asıl yapmak istediği, onun gözlerine bakıp şöyle demek: Niyetini biliyorum.

Kocasını duyduğuna şaşırıp kalır, gafil avlanmış olur mu ki? Onu dadılarının yanından yeni ayrılmış, dünya işlerinden hiç anlamayan masum karısı gibi mi görüyor hâlâ? Lucrezia her şeyi görüyor. Kocasının planını titizlikle, kılı kırk yarararak yaptığını, onu ötekilerden ayırdığını, bütün maiyetini Ferrara'da bırakmaya özen gösterdiğini, orada tek başına bıraktığını, yanında *castello*'dan hiç kimse olmadığını, yalnızca ikisinin,

dışarıda bekleyen iki muhafızın ve işlerine bakacak bir avuç taşralı hizmetkârın olduğunu görebiliyor.

Acaba nasıl yapacak? Bir yanı bunu sormak istiyor. Karanlık bir koridorda bıçaklayarak mı? Kendi elleriyle boğarak mı? Attan düşüşünü kaza gibi göstererek mi? Repertuvarında hepsinin de yer alabileceğinden şüphesi yok. Ona verebileceği tek tavsiye, yapacağı işi iyi yapması olurdu çünkü babası kızının öldürülmesini sineye çekecek biri değil.

Lucrezia kadehini masaya koyuyor; çenesini kaldırıyor; şimdi ne olacağını merak ederek gözlerini kocasına, Ferrara Dükü Alfonso'ya çeviriyor.

Lucrezia'nın Ana Rahmine Düşüş Ânındaki Talihsiz Koşullar

Floransa, Palazzo, 1544

Gelecek yıllarda, Eleanora beşinci çocuğuna gebe kalış şeklini acı bir pişmanlıkla hatırlayacaktı. Eleanora'yı 1544 sonbaharında hayal edin: Floransa'daki *palazzo*'nun harita odasında, haritalardan birini gözüne kadar sokmuş (Eleanora oldukça miyop ama bunu asla kabul etmiyor). Maiyetindeki kadınlar uzakta, pencereye olabildiğince yakın duruyorlar; aylardan eylül olduğu halde şehirde hâlâ boğucu bir sıcak var. Avludaki kuyu havayı adeta kavurarak dikedörtgen taş duvarlardan etrafa daha da yoğun bir sıcaklık yayıyor. Gökyüzü basık ve kıpırtısız; pencerelerdeki ipek perdeleri titretecek en ufak bir esinti bile yok ve *palazzo*'nun burçlarındaki bayraklar öylece sarkmış duruyor. Neditmeler yelpazelenip mendilleriyle alınlarını kurularak sessizce iç geçiriyor; hepsi de orada, o ahşap lambripli odada daha ne kadar durmak zorunda kalacaklarını, Eleanora'nın o haritayı daha ne kadar tetkik edeceğini, o şeyi nasıl olup da bu kadar enteresan bulabildiğini düşünüp duruyor.

Eleanora'nın gözleri Toskana'nın gümüş uçlu kalemle yapılmış tasvirini tarıyor: dağların tepeleri, yılanbalığı misali

kıvrılarak süzülen nehirler, kuzeye doğru tırmanan tırtıklı sahil şeridi. Bakışları Siena, Livorno ve Pisa şehirlerinde birleşerek düğümlenen yolların üzerinden geçiyor. Eleanora eşine az rastlanacak bir kadın olarak ederinin fazlasıyla farkında: Yalnızca üst üste vârisler doğurabilecek bir vücuda değil, aynı zamanda güzel bir yüze, fildişinden oyulmuş gibi görünen bir alna, geniş aralıklı ve koyu kahve gözlere, hem gülümserken hem de somurturken iyi görünen dudaklara sahip. Üstüne üstlük, hızlı düşünebilen cıva gibi bir beyni var. O haritadaki çizik izlerine baktığında, çoğu kadının aksine, tahılla kaplı tarlaları, seki seki bağları, ekinleri, çiftlikleri, manastırları, vergi ödeyen kiracıları görebiliyor.

Eleanora bir haritayı bırakıyor ve maiyetindeki kadınlar tam daha iyi havalandırılan bir odaya geçmek üzere eteklerini hışırdatırken başka bir haritayı alıyor. Kıynının hemen içerisindeki bölgeyi inceliyor; haritanın o kısmına belirsiz ve düzensiz su parçaları dışında bir şey işaretlenmemiş gibi.

Eleanora'nın tahammül edemediği bir şey varsa, o da amaçsızlık. *Palazzo*'daki her bir oda, her bir koridor, her bir antre onun gözetimi altında yenilenerek kullanıma açılmış durumda. Çıplak alçı duvarların hepsi süslenip güzelleştirilmiş. Çocuklarının, hizmetkârlarının ve maiyetinin günün bir dakikasını bile boş geçirmelerine izin vermiyor. Uyandıkları andan başlarını yastığa koydukları âna kadar, onun yarattığı bir programa uymak zorunda hepsi. Eleanora da uyumadığı zamanlarda mutlaka bir işle meşgul: Mektuplar yazıyor, dil öğrenmek için dersler alıyor, planlar ya da listeler yapıyor, çocukların bakımına ve eğitimine nezaret ediyor.

Eleanora'nın aklında bu bataklık bölge için fikirler dönmeğe başlıyor. Orayı kurutmaları lazım. Yok yok, sulama yapımları lazım. Orada ekin yetiştirebilirler. Bir şehir inşa edebilirler. Bir dizi göl yaratıp balık üretebilirler. Bir su kemeri yapabilirler ya da—

Bir kapının açılmasıyla ve çizmelerin yerde çıkardığı seslerle, düşünceleri yarıda kesiliyor: Özgüvenli, iddialı ayak sesleri bunlar. Eleanora o tarafa dönmeden kendi kendine gülümseyerek haritayı havaya tutup gün ışığının parlattığı dağlara, şehirlere ve tarlalara bakıyor.

Bir el belini, bir el omzunu kavırıyor. Ensesine nokta nokta batan sakalı, ıslak ıslak bastırılan dudağı hissediyor.

“Neler yapıyorsun, benim çalışkan arım?” diye mırıldanıyor kocası kulağına.

“Şu bölgeyi merak etmiştim,” diyor Eleanora haritayı bırakmadan, “deniz kenarındaki yer, şurası, gördün mü?”

Kocası, “Hımm,” diyerek kolunu beline sarıp yüzünü topuzuna gömüyor ve Eleanora’yı masanın sert kenarına bastırarak kısıtıyor.

“Orayı kurutursak, bir şekilde kullanışlı hale getirebilir, ya tarıma açar ya da üstüne bir şeyler inşa edebiliriz ve—” Eleanora sözünü yarıda kesiyor çünkü kocası şimdi de eteğini toplamış yukarı çekmekle meşgul ki eli özgürce dizine, oradan kalçasına ve yukarı, çok daha yukarılara kadar çıkabilsin. “Cosimo,” diye şakıyor Eleanora fısıldayarak fakat endişe etmesine gerek yok çünkü kadınlar ayaklarını sürüyerek, etekleriyle yerleri süpürerek odadan çıkmakta; Cosimo’nun yaverleri de oradan bir an önce uzaklaşabilmek için kapıda birikmiş vaziyette.

Kapıyı arkalarından kapıyorlar.

“Oranın havası çok fena,” diye devam ediyor Eleanora sözüne, haritayı beyaz ve sivri parmaklarının arasında tutarak, sanki bir şey olmuyormuş, arkasında kat kat iç çamaşırının içinde yolunu bulmaya çalışan bir adam yokmuş gibi, “pis kokulu ve sıhatsız ama biz orayı—”

Cosimo onu döndürüp haritayı elinden alıyor. “Elbette, sevgilim,” diyerek onu geri geri masaya doğru yürütüyor, “sen nasıl dersen, nasıl istersen.”

“Ama Cosimo, bir bakıversen—”

“Sonra.” Cosimo haritayı masaya yapıştırıp Eleanora’yı üstüne yatırarak kumaş yığını halinde duran eteğini yukarı itiyor. “Sonra.”

Eleanora kaderine boyun eğen bir iç çekişle o çekik kedi gözlerini kısıyor. Kocasını vazgeçirmenin mümkün olmadığını görebiliyor. Yine de elini tutuyor. “Söz veriyor musun?” diyor. “Söz ver. O bölgeyi kullanışlı hale getirmeme izin vereceksin.”

Kocasını elini kurtarmaya çalışıyor. Bunun mahsusçuktan yapılan bir oyun olduğunu ikisi de biliyor. Cosimo’nun tek bir kolu onun vücudunun iki katı kalınlığında. Farklı bir adam olsa, Eleanora rıza gösterebilir göstermesin, elbisesini saniyeler içinde üstünden çıkarabilir.

Kocasını, “Söz,” diyerek onu öptükten sonra o da elini bırakıyor.

Cosimo işe koyulurken, onu hiç reddetmediğini düşünüyor Eleanora. Etmeyecek de. Evliliklerinde sözünün kendi konumundaki eşlerden daha fazla geçtiği birçok alan var. Ona sorarsanız, sahip olmasına izin verilen sayısız özgürlüğün ve gücün karşısında, vücuduna sınırsız erişim hakkı tanınması çok küçük bir bedel.

Zaten dört çocuğu var; daha da fazla, kocasının ona doğurabileceği kadar çok çocuk yapmaya niyetli. Dukalığın istikrarlı ve uzun ömürlü olabilmesi için büyük bir hükümdar ailesine ihtiyaç var. Cosimo’yla ikisi evlenmeden önce bu hanedanlık yok olma, tarihe karışma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Ya şimdi? Cosimo’nun egemenliği ve bölgenin gücü garanti altında. Eleanora’nın sayesinde, çocuk odalarında şimdiden Cosimo’nun yerine geçmek üzere yetiştirilecek iki erkek vâris ve başka hükümdar ailelerine gelin gidebilecek iki kız var.

Eleanora bu fikre odaklanmış durumda çünkü yine gebe kalmak istiyor ve geçen yıl daha vaftiz edilmeden yitirdiği canı düşünüp durmayı istemiyor. Gümüşü renkteki o minik yüzün ve kıvrık parmakların hâlâ rüyalarına girdiğini, onu şimdi bile özleyip istediğini, yokluğunun onu bir ok gibi delip geçtiğini

kimselere, günah çıkardığı rahibe bile söylemiyor. Bu gizli hüznün çaresinin en kısa sürede yeni bir bebek yapivermek olduğunu söyleyip duruyor kendine. Yeniden hamile kalması lazım, o zaman her şey düzelecek. Vücudu güçlü ve doğurgan. Toskanalıların ona “La Fecundissima” dediğini biliyor ve gayet haklılar: Doğum yapmanın ona öğretildiği kadar acılı ve azap dolu bir şey olmadığını görmüş. Baba evinden ayrılırken kendi dadısı Sofia’yı da yanına almış ve çocuklarının bakımını bu kadın üstlenmiş. Kendisi, Eleanora, genç, güzel; kocası ona âşık ve sadık, onu memnun etmek için her şeyi yapan bir adam. Eleanora o çocuk odasını tavana kadar dolduracak; tahtın vârislerini oraya istifleyecek; çocuk üstüne çocuk yapacak. Neden olmasın? Bundan böyle hiçbir bebeğini zamansız yitirmeyecek: Buna izin vermeyecek.

Cosimo *Sala delle Carte Geografiche*’nin sıcağında faaliyetini sürdürür, kocasının yaverleri ve kendi maiyeti yandaki odada kayıtsızca onları bekler, karşılıklı esneyip durur ve bıkkın bıkkın bakışlırlarken, Eleanora’nın zihni kaybettiği küçüğünden uzaklaşıp yeniden o bataklık alana doğru süzülerek sazlıkların, sarı bayrakların, öbek öbek bodur otların üzerinde geziniyor. Sislerin ve pusların içine dalıp çıkıyor. Mühendislerin makineler ve borularla oraya geldiğini, nemli, ıslak, istenmeyen ne varsa çekip aldığını hayal ediyor. Bereketli mahsuller, semiz besi hayvanları, istekli ve minnettar bendelerle dolu köyler yaratıyor orada.

Eleanora kollarını haz ânına yaklaşan kocasının omuzlarına koyup gözünü karşı duvardaki haritalara diyor: Eski Yunan, Bizans, koca Roma İmparatorluğu, gökyüzündeki takımyıldızlar, keşfedilmemiş denizler, gerçek ya da hayalî adalar, gök gü-rültülü fırtınalarda kaybolan dağlar.

Bunu yaparak hata ettiğini, gözlerini kapayıp zihnini yeniden o odaya, evlilik görevine, bunca zaman sonra onu hâlâ arzulayan

* (İt.) En doğurgan. (ç.n.)

güçlü ve yakışıklı kocasına döndürse daha iyi olacağını öngörebilmesi imkânsız. Bu çiftleşmeden doğacak çocuğun, hepsi de doğuştan tatlı ve hoş mizaçlı olan öteki çocuklardan farklı olacağını nasıl bilebilir ki? O anda annenin izlenimi ilkesini unutmak öyle kolay ki. Dalıp gittiği, dikkatsizlik ettiği için sonradan kendini çok cezalandıracak. Çocuğun karakterinin, annenin gebe kaldığı andaki düşünceleri tarafından belirlendiği görüşü hem doktorlar hem de rahiplerce zihnine kazınmış bir şey.

Fakat artık çok geç. O harita salonundayken, Eleanora'nın zihni kararsız, yabani, dilediği gibi gezinmekte. Eleanora o haritalara, manzaralara, el değmemiş ormanlara bakıyor.

Toskana Grandükü Cosimo faaliyetini her zamanki gibi kesik kesik hırlayarak sona erdirip karısına şefkatle sımsıkı sarılıyor ve Eleanora olan şeyden etkilenmiş ama yine de rahatlamış vaziyette (sonuçta çok sıcak bir gün) masadan inerken kocasının ona yardım etmesine izin veriyor. Kendi dairesine dönerken eşlik etmeleri için kadınları çağırıyor. Nane *tisana* içip *siesta* yapacağını, belki bir de temiz iç çamaşırını istediğini söylüyor.

Dokuz ay sonra, avaz avaz bağırıp debelenerek kundak bezlerini üstünden atan, dinlenip uyumayan ve sürekli hareket halinde olmadığı takdirde yatıştırılmayan, sütannesinin –Sofia tarafından özenle seçilen kadının– memesini birkaç dakikalığına emmeyi kabul etse de asla tam olarak beslenemeyen, gözleri uzaktaki ufukları arar gibi her daim açık bir bebekle karşılaşınca, Eleanora'nın içi suçluluk duygusuna yakın bir şeyle kaplanıyor. Bebeğin karakterindeki bu yabanilik kendi suçu olabilir mi? Hepsi onun yüzünden mi acaba? Bırakın Cosimo'yu, bundan hiç kimseye söz etmiyor. Bebeğin varlığı, onu dehşete düşürüp mükemmel bir anne olduğu, hem zihnen hem de bedenen sağlıklı çocuklar doğurabildiği inancını sarsıyor. Çocuklarından birinin böylesine zor, dizginlenemez oluşu, Floransa'daki konumunu kökten sarsacak bir şey.

Eleanora çocukların odasına gittiği, bütün sabahı yaygarayı basan Lucrezia'yı kucaklamaya çalışarak geçirdiği bir seferinde,

bu gürültünün dört büyük kardeşi nasıl etkilediğini, çocukların sürekli kulaklarını kapatıp başka odaya kaçtıklarını fark ediyor. Bebeğin hal ve tavrının diğerlerini de etkileyeceği gibi bir korkuya kapılıyor. Yoksa onlar da birdenbire söz dinlemez ve dizginlenemez çocuklara mı dönüşecekler? Hiç düşünmeden, Lucrezia'yı çocukların odasından ayırıp *palazzo*'nun başka bir yerine yerleştirmeye karar veriyor. Yalnızca bir süreliğine, çocuk sakinleşinceye kadar, diyor kendi kendine. Sorup sorduktan sonra bu kez sütanne olarak mutfaktaki aşçılardan birini hizmetine alıyor. Geniş kalçalı, şen şakrak bir kadın olan aşçı, Lucrezia'ya bakmayı seve seve kabul ediyor; neredeyse iki yaşına gelmiş, taş döşemenin üstünde tıpış tıpış yürümeye başlamış olan kendi kızı süttan kesilmeye hazır. Talihsiz olan tek unsur bu durumun Sofia'nın, Eleanora'nın eski dadısının, görüşlerine zıt olması, Sofia'nın Lucrezia'nın "sürgün edilmesi" dediği şeyi hiç onaylamadığını ve ayrıca kendi seçtiği sütannenin de gayet iyi olduğunu bol bol ve çekincesizce dile getirmesi. Fakat Eleanora'da tuhaf bir ısrarcılık var: Bu çocuk ailenin geri kalanından uzağa, bodrum kattaki mutfığa, hizmetkârların, hizmetçilerin yanına, tencere seslerinin içine ve büyük ateşlerin sıcağına gidecek. Lucrezia'nın ilk yılları da böylece bir çamaşır leğenin içinde, sıkılı minik yumruğunu okşayan ve yüzünü kırıştırıp avazı çıktığı kadar ağlamaya başladığında annesini çağıran, sütannesinin küçük kızının gözetiminde geçiyor.

Lucrezia yürümeye başladığında, kaynar suyla dolu bir tencerenin devrilmesi yüzünden gerçekleşecek kazadan kıl payı kurtulunca, tekrar yukarı yollanıyor. Mutfakların o tanıdık buharı ve curcunasından koparılıp hiç hatırlamadığı dört çocukla baş başa kalınca, iki gün boyunca hiç durmadan bağıyor. Bağırarak bodrum kattaki sütannesini, dişi acıdığına emmesi için verilen tahta kaşıkları, kare pencerelerin önünde siluet halinde görünen baharat buketlerini, kemirmesi için bir dilim sıcak ekmek ya da peynir kabuğu uzatan elleri istiyor. *Palazzo*'nun en tepesindeki, yataklarla dolu bu odayı; aralarında

fısıldaştıktan sonra ansızın ayağa kalkarak çekip giden, yüzleri birbirine benzeyen, ona ifadesiz gözlerle bakan bu çocukları istemiyor. Yanı başında devrilen kocaman siyah bir tencerenin, sel gibi akan fokur fokur bir sıvının anısı onu rahatsız ediyor. Çocuk odasındaki kadınların onu kucaklamasına ve kucağa almasına izin vermeyi reddediyor; onu giydirmelerine ve beslemelerine izin vermiyor. Bodrum kattaki aşçıyı, sütannesini istiyor; onun geniş kucağında güven içinde kıvrılıp uyulamayı, düz saçlarından bir tutamı parmaklarının arasında döndürüp durmayı istiyor. Ona şarkılar söyleyen ve ateşin küllerine bir sopayla resimler çizmesine izin veren sütkardeşinin tatlı yüzünü istiyor. Sofia başını iki yana sallayarak Eleanora'ya çocuğu aşağı yollamanın hiç de iyi bir fikir olmadığı konusunda onu uyardığını söyleyip duruyor. Lucrezia'ya bir şey yedirebilmenin tek yolu yanına, yere bir şey bırakmak. Vahşi hayvanlar gibi, diyor Sofia üstüne basa basa.

Kendi yetiştirdiği kızın odasına gidip yumruklarını beline dayamayı ihmal etmeden yatağın yanında durarak rapor eden Sofia'yı dinledikten sonra, Eleanora yeni kırılmış bir bademi ağzına atıveriyor. Tekrar doğum yapmasına günler kalmış, göbeği yorganın altında dağ gibi yükselmiş; erkek çocuk bekliyor. Bu kez işi şansa bırakmayıp odasının duvarlarını güç gerektiren erkeksi aktiviteler içindeki –mızrak atan ya da at üstünde mızrak dövüşü yapan– sağlıklı delikanlıların resimleriyle donatmış. Evlilik görevini *palazzo*'nun başka hiçbir yerinde değil ancak burada yerine getirmesi Cosimo'yu hüsrana uğratmış; Cosimo bir koridorda ya da merdiven aralığında ayaküstü çiftleşmeyi öteden beri seven bir adam. Fakat Eleanora son seferindeki hatayı bir daha yapmayacak.

Lucrezia dört yaşındayken, ablaları gibi bebekle oynamıyor, masada yemek yemiyor ve abileriyle ablalarının oyunlarına katılmayıp zamanını tek başına geçirmeyi, koridorun bir ucundan ötekine vahşiler gibi koşmayı ya da pencerenin önünde diz çöküp saatlerce şehre ve ötesindeki uzak dağlara bakmayı

tercih ediyor. Altı yaşındayken, ressama poz vermek için güzelce oturmaktansa kıpırdanıp duruyor, hatta öyle bir kıvranıyor ki Eleanora kendini kaybedip portresinin falan yapılmayacağını –odasına dönebileceğini– söylüyor ona. Sekiz ya da dokuz yaşındayken, bu itaatsizliği yüzünden Eleanora'dan tokat yediği halde ayakkabı giymeyi reddettiği bir dönem oluyor. On beş yaşındayken ve evlenmek üzereyken, Eleanora'nın bizzat sipariş ettiği, mavi ipekle altın rengi brokarın muhteşem bileşiminden oluşan gelinliği yüzünden müthiş yaygara koparıyor. Lucrezia selamsız sabahsız annesinin odasına dalıp avazı çıktığı kadar bağırarak o şeyi giymeyeceğini, katiyen giymeyeceğini, ona çok büyük geldiğini söylüyor. *Scrittoio*'sunun başında oturmuş en sevdiği başrahibelerden birine mektup yazmakta olan Eleanora da kendine hâkim olmaya çalışarak gelinlikte üstüne oturacak şekilde tadilat yapıldığını gayet iyi bildiğini söylüyor Lucrezia'ya. Fakat Lucrezia elbette ki fazla ileri gidiyor. Ablası Maria öldüğü halde neden Maria için dikilmiş bir elbiseyi giymek zorunda olduğunu, Maria'nın nişanlısıyla evlenmesinin zaten yeterince kötü olduğunu, üstüne bir de onun gelinliğini giymesinin cidden çok mu gerekli olduğunu soruyor öfkeli bir yüzle. Eleanora kelemine bırakırken, zihni onu yazı masasından kaldırıp revaklı yoldan kızına doğru yürütüyor ve bir kez daha Lucrezia'nın ana rahmine düştüğü âna, gözlerinin kadim diyarlara ait haritalarda gezinişine, ejderhalar ve canavarlarla dolu, gemileri rotalarından çok uzaklara savurabilecek rüzgârlarla çevrili tuhaf ve vahşi denizlere odaklanışına götürüyor. Bu hatayı nasıl yapabildi? Yaptığı hata nasıl da hâlâ yakasını bırakmıyor ve onu cezalandırıyor böyle!

Eleanora odanın öbür ucundaki kızının gözyaşlarıyla kaplı ince yüzünün umut ve beklentiyle bir çiçek gibi açılışını görüyor. O benim annem, diye düşündüğünü biliyor Eleanora kızının. Belki de beni bu gelinlikten, bu evlilikten kurtarır. Her şey düzelir belki.